

CITACE A JAK NA NĚ...

Jiří Plešek INFO ÚTERKY 2015 **Univerzitní knihovna OU**

Obsah

- proč citujeme
- plagiátorství
- základní terminologie
- citace v textu
- seznamy literatury
- jak citovat vybrané typy dokumentů
- automatické generování citací a citační software

Proč je třeba citovat?

- autorský zákon
- citační etika
- zpětné ověření uvedených tezí
- schopnost práce s literaturou a zdroji
- získání širšího kontextu k problematice
- doporučení další literatury ke studiu
- vznik citačních vazeb

Jak se vyhnout plagiátorství?

→ vše přejaté citovat!

pozor na různé druhy plagiátorství:

→ klonování celého dokumentu, zkopírování částí textu bez ocitování, neuvedení spoluautorství, převzetí původního textu s drobnými stylistickými úpravami, necitování textu – pouze uvedení použité literatury v závěru, vylepšování literatury, zneužití autocitací, atd.

Citát / přímá citace

- → doslovné převzetí textu jiného autora
- → odlišení od vlastního textu
 - uvozovky
 - změna stylu písma (kurziva, font)
 - samostatný odstavec
 - více než 4 řádky (40 slov)
 - odsazení

Ukázky přímé citace

V prvním příkladu se jedná o krátký citát, a proto je vymezen v uvozovkách a je součástí původního textu. Běžně se můžeme setkat i s požadavkem, aby kromě vymezení v uvozovkách se citát napsal i kurzívou a graficky tak byl odlišen od vlastního textu.

V druhém příkladu je situace odlišná, protože autoři doslovně citují výrazně delší pasáž. V takovém případě se obvykle setkáme s požadavkem o uvedení citátu ve zvláštním odstavci psaným jiným typem nebo jinou velikostí písma. Všimněme si, že i tentokrát je citát vymezen uvozovkami.

a preferenci autokratického stylu vedení, což jsou faktory považované za jedny ze zdrojů mobbingu [Hoel, Salin 2003]. Kritika negativních dopadů neoliberalismu na pracovní vztahy na univerzitách je přitom velmi podobná kritice neoliberalismu v jiných pracovních sektorech, ve kterých byl mobbing popsán jako novodobý nástroj manažerské kontroly a jako "endemický rys pracovních vztahů v kapitalistické společnosti" [Beale, Hoel 2011: 7].

Zahraniční výzkumy mobbingu na univerzitách a dalších institucích terciárního vzdělávání se nejčastěji zabývají mobbingem, ke kterému dochází mezi

a na kterých se většina badatelů a badatelek shoduje. Přes tato omezení se domníváme, že definice Einarsena a kol. představuje vhodné východisko pro empirické výzkumy zabývající se výskytem mobbingu, protože jasně definuje kritéria, které musí negativní chování na pracovišti splňovat, aby je bylo možné označit za mobbing. Podle této definice mobbing/šikana na pracovišti znamená:

"obtěžování, urážení, sociální vylučování osoby nebo negativní ovlivňování výkonu práce této osoby. Aby bylo možné označit určitou aktivitu, interakci nebo proces za šikanu (nebo mobbing), musí se takové jednání vyskytovat opakovaně a pravidelně (např. jednou týdně) a po určitý časový úsek (např. po dobu šesti měsíců). Šikana na pracovišti je eskalující proces, v jehož průběhu je napadená osoba zatlačena do podřízené pozice a stává se terčem systematických negativních sociálních aktů. Konflikt nemůže být označen za šikanu, pokud se jedná o ojedinělý incident nebo pokud konflikt vzniká mezi dvěma stranami přibližně stejné "síly"." [Einarsen et al. 2003: 15]

Jak je z uvedené definice patrné, za mobbing je obecně považováno takové negativní chování na pracovišti, které je charakteristické následujícími znaky:

Ukázky přímé citace

Např.

Podle Krátkého (2011, s.12) "každý pacient má právo znát svůj zdravotní stav".

Nebo:

"Ošetřovatelská praxe má svá úskalí". (Dlouhý, 2010, s. 5)

Nebo:

"Ošetřovatelská praxe má svá úskalí" (1)

Ukázky přímé citace

"Citace je krátká forma bibliografického záznamu umístěná buď v závorkách uvnitř textu citujícího dokumentu, nebo připojená jako poznámka na straně textu pod čarou, na konci textu kapitoly nebo na konci celého textu dokumentu." (Bratková, 2008, s. 7)

Parafráze

- cizí myšlenka/informace vlastními slovy
- větší míra zapracování do vlastního textu
- pozor na záměnu původní myšlenky
- platí i pro výtah z textu

Parafráze - ukázka

Citace je zkrácený odkaz na bibliografický záznam v textu umístěný v závorkách, v poznámce pod čarou nebo ve formě čísla, případně bibliografický záznam v soupisu použité literatury v závěru práce. (Bratková, 2008, s. 7)

Bibliografické citace/reference

- souhrn údajů o citovaném dokumentu nebo jeho části, jež umožňují jeho identifikaci
- má svou danou strukturu, tu udává zvolený citační styl (ČSN ISO 690, APA, MLA, ...)
- soupis literatury je tvořen seznamem bibliografických citací (seznam použité literatury)

Zásady při citování

- bibliografická citace by měla jednoznačně identifikovat citovaný dokument
- podoba bibliografických citací musí být jednotná v celé práci (styl, formát, interpunkce)
- údaje pro bibliografickou citaci přebíráme z citovaného zdroje
- pořadí údajů je přesně stanoveno normou
- bibliografická citace by měla být co nejpřesnější
- pokud některý údaj chybí, vynechává se a pokračuje se následujícím
- v případě, že některý z údajů přebíráme z jiného zdroje, uvádíme jej v hranaté závorce
- údaje se zapisují v jazyce, ve kterém jsou uvedeny v citovaném dokumentu

Citace v textu/odkazy

- → Harvardský systém
- → forma číselného odkazu
- → průběžné poznámky pod čarou

Harvardský systém

- Odkaz je tvořen pomocí kulatých závorek, do kterých se uvede příjmení prvního autora, rok, případně strana.
- → Příklad: (Zelinková, 1997, s. 55)
- Soupis je řazen abecedně podle příjmení autorů. Po jménu autora následuje rok, případně malé písmeno abecedy - index.
- Na konci věty se odkaz dává před tečku.

Harvardský systém - příklady

s autorem

... tyto knihy jsou zdrojem informací (Novák, 1998, s. 20).

autor uvedený v text

... tyto knihy jsou podle Nováka zdrojem informací (1998, s. 20).

bez autora

... tyto knihy jsou zdrojem informací (Encyklopedie knihy, 2001, s. 36).

Harvardský systém - příklady

více děl 1 autora v jedné citaci - SPOJUJEME

...tyto knihy jsou zdrojem informací (Novák, 2002, s. 13; 2008, s. 27).

více děl 1 autora vydaných ve stejném roce

...tyto knihy jsou zdrojem informací (Novák, 1997a, s. 25-27; 1997b, s. 8-9).

dvě díla různých autorů v 1 citaci

...tyto knihy jsou zdrojem informací (Novák, 2002, s. 3; Krátký, 2007, s. 3).

korporace jako autor

...tyto knihy jsou zdrojem informací (UNESCO, 2011).

příspěvek na webové stránce

...tyto knihy jsou zdrojem informací (Kos, 2011).

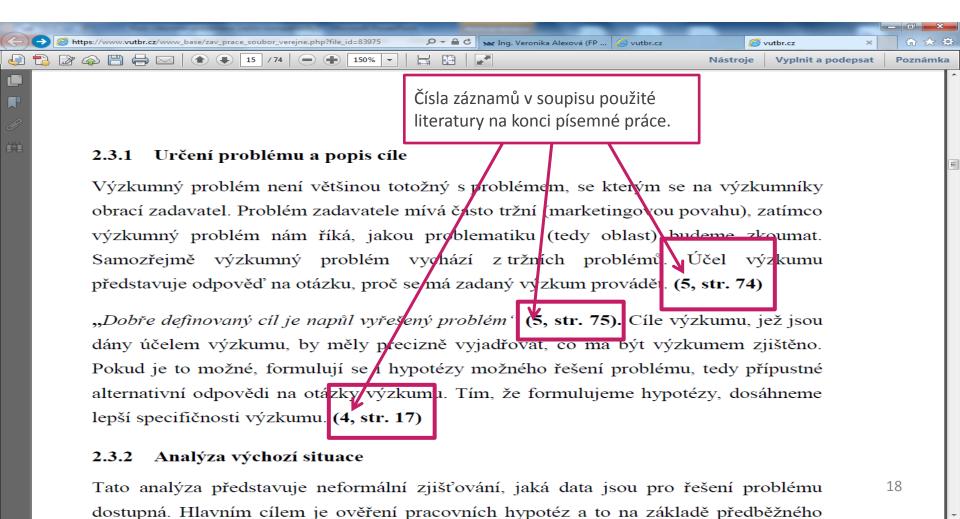

Forma číselného odkazu (Vancouver style)

- každá citace má své jedinečné číslo v soupisu literatury
 - 48. NOVOTNÝ, Jan. *Metody odposlechu*...
- číslo citace se použije v textu
 - ..., což s sebou může přinášet problémy (25, s. 158).
 - ..., což dle Novotného není úplně vhodné (48, s. 4).
- spojení více citací do jedné
 - **(25, s. 158; 48, s. 4)**
- hranaté závorky, horní index
- použití křížových odkazů ve Wordu

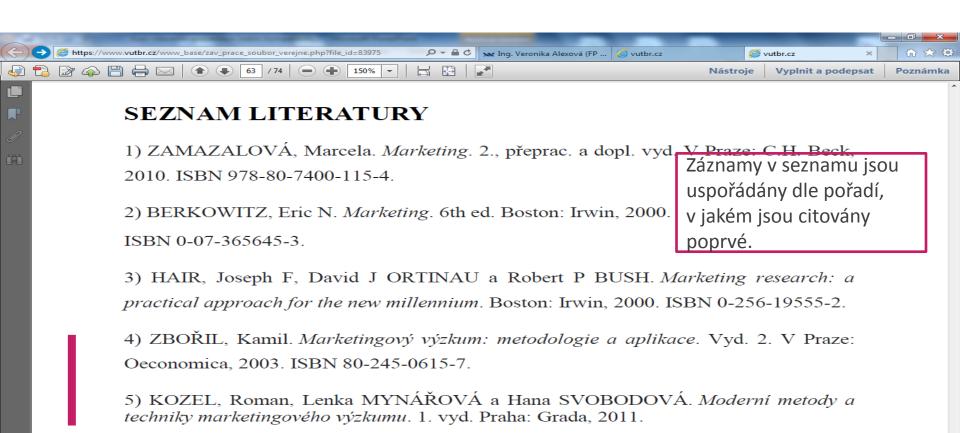

Forma číselného odkazu (Vancouver style)

Forma číselného odkazu (Vancouver style)

6) BÁRTOVÁ, Hilda, Vladimír BÁRTA a Jan KOUDELKA. Chování spotřebitele a

výzkum trhu. Vyd. 2., přeprac. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0778-1.

7) BOUČKOVÁ Jana Marketina 1 vyd Praha: C H Beck 2003

ISBN 978-80-247-3527-6.

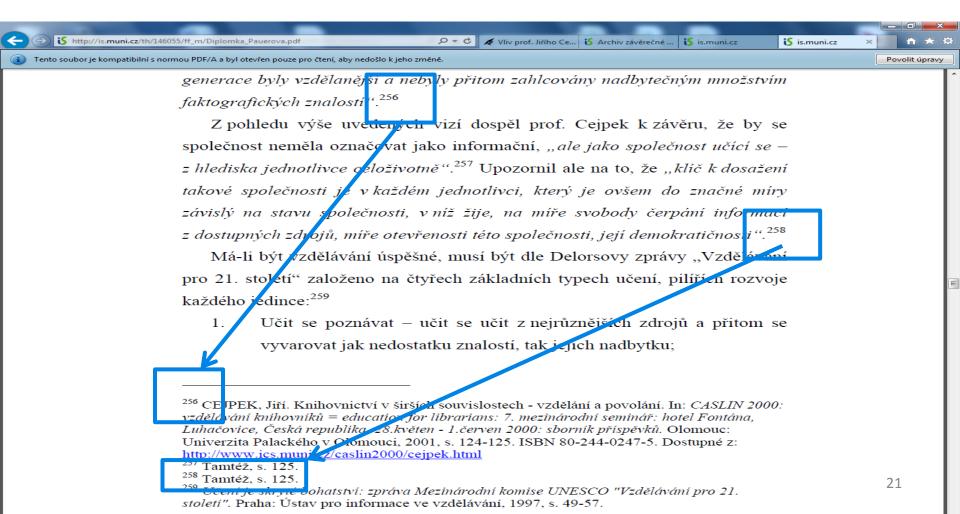
19

- → číselné odkazy v textu lze uvést:
 - v horním indexu
 - v kulatých závorkách
 - hranatých závorkách
- → fce "vložit poznámku pod čarou" ve Wordu v kulatých závorkách

DOPORUČENÍ – není v ČSN ISO 690

- citaci pod čarou lze uvádět ve zkrácené podobě, pokud lze další údaje dohledat v soupisu použité literatury na konci práce.
- Struktura zkrácené podoby:
- ²³ Autor. *Název*, strana. (případně další údaje nutné k dohledání v seznamu použité literatury).

- bez autora i korporace = jen název Principy sazby, s. 18.
- u částí dokumentů (např. články) není název kurzívou
 - SRBECKÁ, Gabriela, Rozvoj kompetencí studentů ve vzdělávání, s. 6.
- každá citace má vždy nové číslo
- citaci lze vkládat kamkoliv do věty hned za citovanou pasáž na konci věty před tečku

Základní požadavky na citace v soupisu literatury

- jednoznačná identifikace dokumentu (uvést všechny povinné údaje, pokud jsou ve zdroji dostupné)
- přesnost a spolehlivost údajů
 (kontrola přebíraných citacích z citačního SW)
- pořadí údajů je přesně stanoveno normou
- údaje se přebírají především z titulního listu

Obecná struktura citace v soupisu literatury

- Jména tvůrců
- Název
- Typ nosiče (jen u elektronických)
- Vydání
- Nakladatelské informace
- Datum vydání
- Edice
- Číslování
- Identifikátor
- Dostupnost
- Poznámky

Citace jednotlivých druhů dokumentů + příklady

→ Citační tahák

další zdroje:

- 1. kniha Naučte se citovat
- 2. <u>Výklad normy ČSN ISO 690 od Olgy Biernátové</u> a Jana Skůpy
- 3. https://sites.google.com/site/novaiso690/

Automatické generování citací dle normy ČSN ISO 690

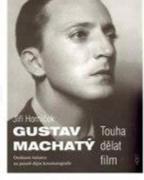
- → katalogy knihoven (OU, MZK, Souborný katalog Caslin, článková databáze ANL)
- → oborové databáze (Geobibline, Bibliomedica)
- → služba **Citace.com**

Citace v katalogu UK OU

EXEMPLÁŘE	Objednat
ISBN	978-80-7294-366-1 (váz.)
Edice	Filmová knihovna ; sv. 1
Poznámka	Chronologický přehled
Poznámka	Obsahuje bibliografie, bibliografické odkazy a rejstřík
Předmět - osoba	●Machatý, Gustav, 1901-1963
Chronolog. údaj	<u>●* stol. 20.</u>

Citace v katalogu MZK

Gustav Machatý: touha dělat film: osobnost režiséra na pozadí dějin kinematografie Hlavní autor: Horníček, Jiří, 1966-Čeština Jazyk: Brno Host 2011 Vydáno: GUSTAV Vydání: Vyd. 1. film Filmová knihovna (Host) Edice: Obsah Machatý, Gustav, 1901-1963 Témata: filmoví režiséří Česko 20 stol filmoví režiséři Spojené státy americké 20. stol. filmoví režiséři Německo 20. stol. filmová tvorba 20. stol. filmy 1911-1960 dějiny kinematografie 20. stol. monografie Fyzický popis: 277 s.: il., portréty, faksim.; 24 cm Navrhnout k digitalizaci Knihy Více informací Komentáře a oblíbené UNIMARC/MARC Jednotky Citace HORNÍČEK, Jiří. Gustav Machatý: touha dělat film : osobnost režiséra na pozadí dějin kinematografie, Vvd. 1, Bmo: Host, 2011, 277 s, ISBN 978-80-7294-366-1. **ČSN ISO 690** citace PRO

Citace článků v databáze ANL 77

Kon	ec Přihlášení	Databáze	1	Dílčí báze		Nastavení	- 1			
JE3	Vyhledávání / Rejstříky	Výsledky dotazu		Předchozí dotazy		Schránka	- 1			
		Přidat do schránky	1	Uložit/odeslat	1	Získejte 5 JIB				
NL - Úplné z	obrazení záznamu									
volte formát:	Standardní Katalogizační záznam -	Stručný záznam MARC Cita	ice							
áznam 2 z 27										
lavní záhlaví	●Horníček, Jiří, 1966-									
ázev	Gustav Machatý v kontextu	● Gustav Machatý v kontextu české a světové kinematografie = Gustav Machatý in the Context of Czech and International Cinema / Jiří Horníček								
		B * 40 * 0 * 07 (0007) 007	220							
droj. dokument	Iluminace ISSN 0862-397X.	Roc. 19, c. 3 = c. 6/ (2007), s. 22/	-229							
droj. dokument oznámka	Iluminace ISSN 0862-397X. Rubrika: Projekty	Roc. 19, c. 3 = c. 6/ (2007), s. 22/	-229							
			-229							
oznámka	Rubrika: Projekty		-229							
oznámka ředmět. heslo	Rubrika: Projekty Machatý, Gustav, 1901-196		-229							
oznámka ředmět. heslo ředmět. heslo	Rubrika: Projekty Machatý, Gustav, 1901-196 filmová tvorba		-229							
oznámka ředmět. heslo ředmět. heslo	Rubrika: Projekty • Machatý, Gustav, 1901-196 • filmová tvorba • režiséři Československo		229							
oznámka ředmět. heslo ředmět. heslo ředmět. heslo	Rubrika: Projekty Machatý, Gustav, 1901-196 filmová tvorba režiséři Československo filmová věda a výzkum zprávy	3	-229							
oznámka ředmět. heslo ředmět. heslo ředmět. heslo orma a žánr	Rubrika: Projekty Machatý, Gustav, 1901-196 filmová tvorba režiséři Československo filmová věda a výzkum zprávy	3	-229							
oznámka ředmět. heslo ředmět. heslo ředmět. heslo orma a žánr kupina Konspektu	Rubrika: Projekty Machatý, Gustav, 1901-196 filmová tvorba režiséři Československo filmová věda a výzkum zprávy 791 - Film. Cirkus. Lidová zába 791.62-026.15	3	229							
oznámka ředmět. heslo ředmět. heslo ředmět. heslo orma a žánr kupina Konspektu	Rubrika: Projekty Machatý, Gustav, 1901-196 filmová tvorba režiséři Československo filmová věda a výzkum zprávy 791 - Film. Cirkus. Lidová zába	3	229							

Význam Gustava Machatého pro českou a světovou kinematografii, přehled prací z posledních let, které se zabývaly jeho dílem. Přiblížení obsahu plánov Resumé publikace o Machatého tvorbě. Prameny základního výzkumu, výsledná struktura studie.

(046)

Geobibline

Geografická bibliografie ČR online

» Vyhledávání » Výsledky dotazu » Předchozí dotazy » Schránka » Info » Nastavení

» Přidat do schránky » Uložit/odeslat

Úplné zobrazení záznamu

Zvolte formát: Standardní formát Katalogizační lístek Zkrácený záznam S návěštími polí S kódy polí MARC 21

Záznam 14 z 288

Číslo zázn.	000199569				
Autor	● <u>Šimková Broulová, Kamila, 1970-</u>				
Název	•Za zbojníkem Ondrášem a jeho důrami / Kamila Šimková-Broulová				
Popis	3 il.				
Varianta názvu	<u>●Moje Česko</u>				
Poznámka	Rubrika: Moje Česko				
Zdrojový dokument	●Lidé a země ISSN 0024-2896 Roč. 62, č. 4 (2013), s. 118-121				
O osobě	● Ondráš z Janovic,				
O korporaci	●Správa chráněné krajinné oblasti Beskydy				
Klíčové slovo	●pověsti * geologie * geomorfologie * zbojníci * chráněné krajinné oblasti				
Geograf. jméno	<u>Moravskoslezské</u> Beskydy (Česko a Slovensko : pohoří)				
	●Lysá hora (Moravskoslezské Beskydy, Česko)				
	ŠIMKOVÁ BROULOVÁ, Kamila. Za zbojníkem Ondrášem a jeho důrami. <i>Lidé a zem</i> ě. 2013, roč. 62, č. 4, s. 118-121.				
Citace	ČSN ISO 690 ▼ citace PR0				
	31				

Bibliomedica

Citace.com

Vytvořit citaci

Citace PRO

Přihlásit se

Jdou automaticky vygenerovat citace i zahraničních e-zdrojů, ke kterým má OU přístup?

Ano 😊

→ vyhledávač EDS / Ebsco Discovery Service

Citace v EDS

→ Přístup z katalogu UK OU nebo z webu UK, záložka E-zdroje.

	Vyhledávání v e-zdr	ojích <mark>Ostravské univerzity</mark>				Ostravská univerzita v Ostrav
EBSCO Discovery Estrates	air pollution		Vyberte pole (volitelné) ▼ Hledá	iní Vymazat	(2)	
	AND → Ostrav	a	Vyberte pole (volitelné) ▼			
	AND ▼		Vyberte pole (volitelné) ▼	9		
	Základní vyhledávár	ní Rozšířené vyhledávání His	orie hledání			
		√Seznam výsledků Upi	esnit vyhledávání ∢ 10 z 444 ▶			Nástroje
Podrobný záznam Perso		Personal exposu	re to volatile organic com	pounds in tl	ne Czech Republic.	Přidat do složky
PDF Fu	ıll Text (254KB)	Autoři:	Svecova, Vlasta ¹			Tisk
Dostupný	plný text		Topinka, Jan ¹ Solansky, Ivo ¹ Sram, Radim J ¹			E-mail
¿citace.com Vyg	generovat citaci	Zdroj:	Journal of Exposure Science & Environm p455-460. 6p. 2 Charts.	ental Epidemiology.	Sep/Oct2012, Vol. 22 Issue 5	
Cianku		Typ dokumentu:	Article			Citovat
Související in	oformace.	Tematické termíny:	*VOLATILE organic compounds *AIR pollution			Exportovat
Journsejier III	iioiiiiace		*MOLECULAR epidemiology *BENZENE *INDUSTRIAL hygiene			受

Citační manažer CITACE.PRO

→ zkušební přístup na OU do konceDUBNA

→ možnostvzdáleného přístupuz domova

CO NÁSTROJ DOKÁŽE?

Snadno spravovat vaše citace v MS word.

Pomocí pluginu najít DOI a ISBN přímo na webové stránce.

Automaticky vytvářet citace pomocí ISBN, DOI či názvu knihy / článku.

Správu a sdílení citací s dalšími uživateli.

Uložit vaše dokumenty s poznámkami online.

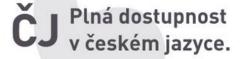

Technická podpora na podpora@citace.com.

Více než 6000 citačních stylů.

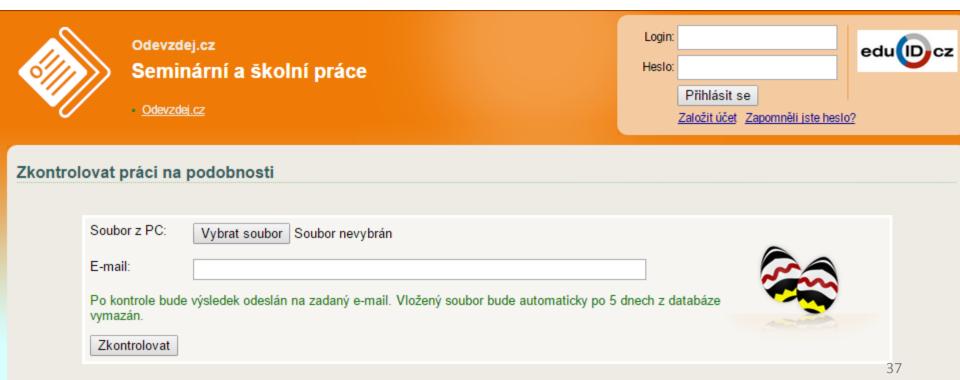
ČSN AMA APA MLA ISO IEEE

Odevzdej.cz

- → kontroly podobností v textech ověření originality
- → vyhledávání podobných souborů v rámci Odevzdej.cz, i vůči závěrečným pracím v systému Theses.cz a dalším zdrojům

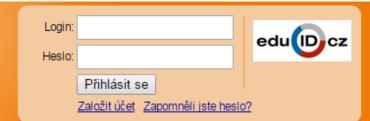
Odevzdej.cz

Odevzdej.cz

Seminární a školní práce

Odevzdej.cz

Úspěšně uloženo.

Váš soubor byl přijat ke zpracování. Zpracování může trvat několik málo dnů (dle aktuální volné výpočetní kapacity systému). Nevkládejte tentýž soubor znovu, buďte trpěliví. O výsledku budete informování e-mailem na adrese

jiri.plesek@osu.cz

Zkontrolovat další práci -

Prostudujte si

- FAQ (často kladené dotazy)
- Nápověda
- Průvodce krok za krokem

Máte dotaz?

Kontaktuje nás prostřednictvím formuláře.

Instituce, které používají systém Odevzdej.cz -

O systému Odevzdej.cz -

Časté dotazy

a jejich odpovědi najdete:

- http://ciks.vse.cz/citace/faq.aspx
- http://www.slideshare.net/e-citace/nejastj-dotazy
- https://kuk.muni.cz/animace/eiz/pdf.php?file=publikacn
 i etika/citace.pdf (s. 44-49)

Shrnutí

- 1. vše převzaté citujte /přímá citace a parafráze/
- 2. vyberte si pro vás vhodnou formu odkazování na citace v textu a dodržujte ji v celé práci
- 3. citujte průběžně (zpětné dohledávání je na mašli)
- 4. používejte možnosti automatického generování citací, ale zpětně překontrolujte takto vytvořené záznamy

Použité zdroje

KNIHOVNA UTB. Citační tahák. *Iva.k.utb.cz* [online]. [cit. 2015-03-16].

Dostupné z: http://iva.k.utb.cz/?page_id=433

KRATOCHVÍL, Jiří. Jak citovat [online]. 1. vyd. Brno: Knihovna univerzitního kampusu

Masarykovy univerzity, 2014 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z:

https://kuk.muni.cz/animace/eiz/pdf.php?file=publikacni_etika/citace.pdf

KRČÁL, Martin a Zuzana TEPLÍKOVÁ. *Naučte (se) citovat*. 1. vyd. Blansko: Citace.com, 2014, 156, [46] s. ISBN 978-80-260-6074-1.

KRČÁL, Martin. Efektivní práce s informacemi a tvorba odborného textu. In: Slideplayer

[online]. 20. srpna 2013 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: http://slideplayer.cz/slide/1924337/

MACHÁTOVÁ, Martina. Citace [online]. Brno: Moravská zemská knihovna, poslední

aktualizace: 5.2.2015 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z:

www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/citace.ppt

VITÁSKOVÁ, Anna. *Příklady citací v textu* [online]. [cit. 2015-03-16]. Dostupné z:

www.vkol.cz/data/soubory/rf/prikladycitaci_knihovnici2014.ppt

Děkuji Vám za pozornost.

Mgr. Jiří Plešek jiri.plesek@osu.cz

